

Foranstaltninger

Brug altid afsug fra hurtigtgående skærende maskiner, som boremaskiner, borehamre, rundsage, betonslibere, rillefræsere, m.m.

- Brug egnede støvsugere eller centralsugeanlæg til rengøring.
- Brug luftrensere til forbedring af luftkvaliteten, hvor det giver mening.
- Afskærmning af støvende processer
- Støvsugning og rengøring fx serviceentrepriser
- Affaldsordninger
- Udsug og vandtåge på maskiner og værktøj
- Centralt støvsugeranlæg
- Luftrensning
- Substitution
- Valg af metoder og tekniske hjælpemidler
- Robotter
- Rigtigt valg af personlige værnemidler

Husk at det er støvet der slider på værktøjerne, så der er god økonomi i at forebygge støv.

Hold arbejdsstedet rent

Det er vigtigt at undgå at støvet spreder sig. Derfor opfordres du til at rydde op med det samme. Man kan ikke undgå, at støvet opstår, men man kan forhindre det i at sprede sig på byggepladsen ved enten at inddække de støvende områder og befugte dem eller fjerne støvet ved kilden med udsugningsanlæg. Meget støv opstår, fordi affald og skidt ikke bliver fjernet med det samme. Hold arbejdsstedet rent med støvklasse **H** støvsuger eller vådfejnning, aldrig med tørfejnning eller trykluft!

Det skal bemærkes at løbende renholdelse og ordentlig oprydning sender et meget positivt signal til bygherren om, at virksomheden "har styr på situationen" – og det fremmer tilliden til at kvaliteten også er i orden.

Hold arbejdsstedet rent! Det er nemmere at holde rent fremfor at skulle gøre rent!

Personlige værnemidler

Personlige værnemidler er en nødløsning. Hvis man ikke kan undgå at blive udsat for støv, skal man bruge de nødvendige værnemidler som åndedrætsværn, øjenværn og tætsluttende arbejdstøj. Men det er en nødløsning, som kun skal anvendes, når andre metoder ikke er tilstrækkelige.

Mobil hjælp til arbejdsmiljøet

2018

Byggeriets Arbejdsmiljøbus

Støv er et alvorligt arbejdsmiljøproblem

Arbejdsmedicinske eksperter skønner at der dør mere end 500 tidligere arbejdere om året som følge af tidligere udsættelse for støv på deres arbejdspladser.

Problemet ser ud til at være stigende, idet den øgede brug af lette håndholdte, hurtigtgående maskiner bidrager til en øget støvudvikling. Danmarks Lungeforening oplyser, at over 400.000 danskere har KOL (Kronisk Obstruktiv Lungelidelse), 65.000 af dem, har aldrig røget.

Støv på Byggepladsen

Støv fra jord, byggematerialer og biologisk materiale er ofte generende og kan give alvorlige sygdomme som eksem, allergi, stenlunger og lungekræft. Det er især de helt små støvkorn og fibre, som giver de alvorligste skader. Der dør ca. 10-15 bygningsarbejdere om året på de danske arbejdspladser, som følge af nedstyrtning og andet. De arbejdsmedicinske eksperter skønner at der dør mere end 500 tidligere arbejdere om året som følge af tidligere udsættelse for støv på deres arbejdspladser – hvortil kommer de ca. 40 arbejdere, der dør af lungehindekræft som følge af tidligere udsættelse for asbestfibre.

Det ser tilmed ud til at der er tale om et stigende problem, fordi de redskaber og metoder der anvendes på byggepladsen giver øget støvudvikling. Det er derfor vigtigt at sikre sig at alle benytter de bedst mulige metoder og de produkter der kan medvirke til bekæmpelse af støv.

Generelt om støv

De fleste af de almindelige støvtyper vi møder på byggepladserne er cementstøv, silikatstøv, og træstøv. Derudover møder vi kvartsstøv, asbeststøv, PCB, bly og andre sundhedsskadelige produkter, som der findes særlige detailregler for. Belastes huden for meget, tørrer huden ud og kan ikke nå at reparere sig selv. Det kan medføre hudirritation og eksem. Støv fra bearbejdning af puds og beton medvirker også til at irritere og udtørre huden. Ud over uorganisk materiale kan støv indeholde bakterier, virus, svampesporer og andre allergigener.

Kvartstøv

I murværk, puds og beton er der kvartsstøv. Kvartsstøv, kan give stenlunger og lungekræft.

Mineraluld fibre

Forekommer i næsten alle bygninger, men det er kun kritisk der, hvor der har været eller er uindkapslet mineraluld til stede, samt ved nedbrydning af hulmure med mineraluld i.

Træstøv

Høje koncentrationer af træstøv kan give næsekræft, ved udsættelse for det gennem længere tid. Støv fra hårde, olieholdige træsorter er særligt farlige.

Nano partikler

Miljøstyrelsen fandt det umuligt at få kendskab til den kemiske sammensætning af nano-bestanddelen i produkter i 202 ud af 243 tilfælde. (Kilde: Magasinet Arbejdsmiljø 6/7 2008).

Risikoen ved bearbejdning af nanobehandlende byggematerialer er endnu relativ ukendt. I første omgang skal man være opmærksom på potentielle problemer i forhold til maling og forskellige typer af coatings bl.a. til beton og nye kompositmaterialer.

Bly

Bly optages i kroppen ved indånding og via mave/tarmkanalen. Ved længerevarende udsættelse for bly eller ved kortvarig udsættelse for store mængder bly kan man få alvorligere helbreds-skader.

PCB

PCB er kræftfremkaldende. Kan skade evnen til forplantning. PCB skader lever, immunsystem, nervesystem og er hormonforstyrrende. PCB optages ved indånding, gennem huden eller via fødevarer.

Metalpartikler

Metalpartikler kan være et problem i byggeriet i forbindelse med skæring af stålregler, armering mv. med vinkelsliber - ud over, at der er en brandfare.

Lungelidelser som følge af byggeri

Ved påvirkning af de nævnte støvpartikler er der risiko for flere forskellige lunge sygdomme. Det er derfor vigtigt at vi alle medvirker til minimering af støv og at alle håndværkere regelmæssigt får lavet en lungefunktionsmåling der kan indikere om der er behov for en egentlig undersøgelse.

KOL

KOL (kronisk obstruktiv lungesygdom) som fejlagtigt kaldes ”rygerlunger” i folkemunde.

Når man har KOL er luftrørene til lungerne forsnævrede og lungerne bliver større fordi man har svært ved at få luften ud af lungerne og dermed få iltet blodet tilstrækkeligt. KOL forårsages især af indånding af svejserøg, cementstøv, kulstøv og anden partikel luftforurening. Hver dag dør der 10 danskere af KOL. Tilsyneladende har bygningsarbejdere, der er ikke-rygere, mere end dobbelt så stor risiko for at få KOL end andre ikke-rygere. På Arbejdsmedicinsk Klinik i København er man i fuld gang med et stort projekt, der skal finde årsagerne til at bygningsarbejdere får KOL. KOL koster Danmark 3 mia. kr. årligt.

Allergisk Alveolitis

Allergisk alveolitis er en betændelsessygdom, der skyldes indånding af organisk støv som er inficeret med bakterier, der angriber lungerne, når støvet indåndes.

Allergisk Asma

Allergisk astma er især udbredt i landbruget og bagerfaget, men kendes dog også fra byggeriet fordi allergifremkaldende stoffer kan koble sig til det almindelige støv, der er på byggepladsen, og blive indåndet sammen med det.

Lungefibrose

Lungefibrose skyldes at støvpartikler angriber lungevævet og der danner sig arvæv, så lungerne bliver stive, sådan at man får svært ved at trække vejret ordentligt og dermed ikke får blodet iltet tilstrækkeligt. Silikose og asbestose er nogle særligt ondartede former for lungefibrose.

Silikose kaldes ofte ”stenlunger”. Silikose forårsages af indånding af stenstøv (især kvarts/flintesten) i forbindelse med bearbejdning af sten og beton. Silikose kan ikke helbredes og har ofte dødelig udgang. I Danmark anmeldes der hvert år ca. 40 nye tilfælde af silikose.

Metoder til begrænsning af støv

Forebyg problemerne

Bygherre, projekterende og rådgivere skal sikre, at materialer og metoder, der anvendes, støver så lidt som muligt.

Det er vigtigt, at medarbejderne instrueres og trænes i at arbejde sådan at støveksposeringen bliver mindst mulig. Eksposeringen ved samme arbejde med samme værktøjer mv. kan nemlig variere rigtigt meget alt efter hvordan arbejdet konkret udføres.